

Laidiens: 30.06.2006., Nr. 101

Ministru kabineta noteikumi Nr.529

Rīgā 2006.gada 27.jūnijā (prot. Nr.34 42.§)

Veterinārās prasības bulļu spermas tirdzniecībai Eiropas Savienības dalībvalstīs un ieviešanai no trešajām valstīm

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 25.panta 1.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka veterinārās prasības bulļu spermas tirdzniecībai Eiropas Savienības dalībvalstīs (turpmāk – dalībvalstis) un ieviešanai no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis (turpmāk – trešās valstis).
2. Noteikumos lietoti šādi termini:
 - 2.1. sagatavošanas centrs – kompetentās veterinārās iestādes atzīts un uzraudzīts uzņēmums, kurā sagatavo (iegūst, apstrādā un uzglabā) bulļu spermu mākslīgajai apsēklošanai un kurš atrodas dalībvalsts vai trešās valsts teritorijā;
 - 2.2. uzglabāšanas centrs – kompetentās veterinārās iestādes atzīts un uzraudzīts uzņēmums, kurā uzglabā bulļu spermu mākslīgajai apsēklošanai un kurš atrodas dalībvalsts vai trešās valsts teritorijā.
3. Noteikumi neattiecas uz zootehniskajām prasībām mākslīgās apsēklošanas organizēšanā un spermas izplatīšanā.
4. Izmeklējumus atbilstoši šiem noteikumiem veic Pārtikas un veterinārā dienesta Nacionālais diagnostikas centrs vai laboratorija, kas ir akreditēta Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2005 “Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības”, vai kādas dalībvalsts institūcija, par kuru Ekonomikas ministrija ir publicējusi paziņojumu laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.
5. Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) uzrauga šo noteikumu izpildi. Ja šajos noteikumos minētās prasības (viena vai vairākas) netiek pildītas, dienests anulē sagatavošanas centra vai uzglabāšanas centra atzīšanas apliecību.

II. Prasības spermas tirdzniecībai starp dalībvalstīm

6. Tirdzniecībai izmanto mākslīgajai apsēklošanai paredzēto bulļu spermu. Spermu:
 - 6.1. iegūst, apstrādā un uzglabā atzītā sagatavošanas centrā vai uzglabā atzītā uzglabāšanas centrā;
 - 6.2. iegūst no bulļiem, kuru veselības stāvoklis atbilst šo noteikumu VIII un IX nodaļā minētajām prasībām;
 - 6.3. iegūst, apstrādā, uzglabā un transportē atbilstoši šo noteikumu V, VII un X nodaļā minētajām prasībām.

7. Dienests reģistrē Latvijas teritorijā esošos sagatavošanas centrus un uzglabāšanas centrus. Sagatavošanas centram un uzglabāšanas centram, kas atbilst šo noteikumu prasībām, dienests piešķir atzišanas numuru un par to informē Eiropas Komisiju un citas dalībvalstis. Dienests Eiropas Komisijai un citām dalībvalstīm paziņo par atzišanas apliecības anulēšanu.

8. Dienests atzišanas apliecību piešķir:

8.1. sagatavošanas centram, kas atrodas Latvijas teritorijā un kurā sagatavo buļļu spermu tirdzniecībai dalībvalstīs, ja sagatavošanas centrs atbilst šo noteikumu IV nodaļā minētajām prasībām;

8.2. uzglabāšanas centram, kas atrodas Latvijas teritorijā un kurā uzglabā buļļu spermu tirdzniecībai dalībvalstīs, ja uzglabāšanas centrs atbilst šo noteikumu VI nodaļā minētajām prasībām.

9. Ievedot buļļu spermu no citas dalībvalsts Latvijā vai izvedot to uz citu dalībvalsti, spermas kravai (vienā veterinārajā (veselības) sertifikātā norādītais spermas daudzums) pievieno veterināro (veselības) sertifikātu. Veterināro (veselības) sertifikātu noformē atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam.

10. Veterināro (veselības) sertifikātu (oriģinālu) kopā ar spermas kravu sūta līdz galamērķim. Sertifikāts atbilst šādām prasībām:

10.1. to apstiprina un izsniedz spermas iegūšanas valsts oficiālais veterinārārsts (dienesta veterinārais inspektors vai dienesta pilnvarots veterinārārsts, vai citas valsts kompetentās veterinārās iestādes pilnvarots veterinārārsts) atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā izsniedz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu veterināro (veselības) sertifikātu;

10.2. to aizpilda vismaz vienā no spermas iegūšanas valsts oficiālajām valodām un vienā no galamērķa valsts oficiālajām valodām;

10.3. tas ir viens nedalīts dokuments;

10.4. tas paredzēts vienam saņēmējam.

11. Par spermas nosūtīšanas galamērķi paziņo, izmantojot integrētu datorizētu sistēmu (TRACE), kas savieno dalībvalstu kompetentās veterinārās iestādes.

12. Buļļu spermas tirdzniecībā dienests piemēro kontroles un uzraudzības pasākumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kontroles un uzraudzības kārtību tirdzniecībā ar dzīvniekiem, dzīvnieku spermu, olšūnām un embrijiem ar dalībvalstīm un trešajām valstīm.

13. Ja ir saņemtas patērētāju sūdzības vai ir aizdomas, ka sperma inficēta vai piesārņota ar patogēniem organismiem, dienests papildus šo noteikumu 12.punktā minētajiem pasākumiem veic veterinārās kontroles pasākumus (ieskaitot spermas uzglabāšanu karantīnā), ja vien tas neietekmē spermas dzīvotspēju.

14. Ja dienests aizliedz izmantot spermu tirdzniecībā, pēc spermas kravas nosūtītāja vai tā pārstāvja pieprasījuma spermas kravu atļauj sūtīt atpakaļ tās nosūtītājam, ievērojot dzīvnieku veselības prasības, kas noteiktas normatīvajos aktos par dzīvnieku infekcijas slimību apkarošanas kārtību.

15. Ja spermas iegūšanas valsts 30 dienu laikā nedod atļauju nosūtīt spermas kravu atpakaļ, dienests pieņem lēmumu par šīs spermas kravas iznīcināšanu. Dienests par lēmumu informē spermas kravas nosūtītāju vai tā pārstāvi.

III. Prasības spermas ieviešanai no trešajām valstīm

16. Buļļu spermu Latvijā iaved:

16.1. no tām trešajām valstīm vai to teritorijas daļām, no kurām Eiropas Komisija atļāvusi buļļu spermu ievest Eiropas Savienībā. Trešās valstis, no kurām Eiropas Komisija atļāvusi ievest buļļu spermu Eiropas Savienībā, minētas šo noteikumu 2.pielikumā;

16.2. no tiem trešo valstu sagatavošanas vai uzglabāšanas centriem, no kuriem Eiropas Komisija ir atļāvusi buļļu spermu ievest Eiropas Savienībā.

17. Latvijā no trešās valsts vai tās daļas atļauts ievest buļļu spermu, ja tai ir aizpildīts veterinārais (veselības) sertifikāts. Veterināro (veselības) sertifikātu (oriģinālu) sūta kopā ar spermas kravu. Veterinārais (veselības) sertifikāts atbilst šādām prasībām:

17.1. to apstiprina spermas iegūšanas valsts oficiālais veterinārārsts atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā izsniedz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu veterināro (veselības) sertifikātu;

17.2. to aizpilda vismaz vienā no galamērķa valsts oficiālajām valodām un vienā no tās dalībvalsts oficiālajām valodām, kurā paredzēta spermas kravas kontrole;

17.3. tas ir viens nedalīts dokuments;

17.4. tas ir paredzēts vienam kravas saņēmējam.

18. Ievedot buļļu spermas kravu no trešās valsts Latvijā, dienests piemēro kontroles un uzraudzības pasākumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem par veterinārās kontroles kārtību dzīvnieku izcelsmes produktu ieviešanai no trešajām valstīm Latvijā.

IV. Prasības sagatavošanas centram

19. Sagatavošanas centrs atbilst šādām atzišanas prasībām:

19.1. centrā uzraudzību veic veterinārārsts, kurš ir atbildīgs par sagatavošanas centra vai uzglabāšanas centra darbības atbilstību šo noteikumu prasībām (turpmāk – centra veterinārārsts) un kuru dienests pilnvarojis veikt pastāvīgu veterināro uzraudzību;

19.2. centrā ir:

19.2.1. buļļu novietne un atsevišķa telpa dzīvnieku izolēšanai;

19.2.2. spermas iegūšanas telpa un atsevišķa telpa piederumu tīrīšanai un dezinfekcijai (sterilizēšanai);

19.2.3. spermas apstrādes telpa;

19.2.4. spermas uzglabāšanas telpa.

20. Sagatavošanas centra telpas atbilst šādām prasībām:

20.1. telpas ir izolētas, lai novērstu iespēju centrā turētajiem dzīvniekiem saskarties ar dzīvniekiem ārpus centra;

20.2. buļļu novietne un spermas iegūšanas, apstrādes un uzglabāšanas telpas ir viegli tīrāmas un dezinficējamas;

20.3. telpas, kurās uzturas buļļi, ir nodalītas no spermas apstrādes telpas un spermas uzglabāšanas telpas;

20.4. spermas apstrādes telpa ir nodalīta no spermas uzglabāšanas telpas;

20.5. telpa dzīvnieku izolēšanai tieši nesaskaras ar citām telpām, kurās uzturas dzīvnieki.

21. Sagatavošanas centrs atbilst šādām uzraudzības prasībām:

21.1. centrā uzturas buļļi, kurus paredzēts izmantot spermas ieguvei;

21.2. centrā uzturas citi dzīvnieki, ja:

21.2.1. tie ir nepieciešami sagatavošanas centra darbības nodrošināšanai;

21.2.2. tie nerada inficēšanās risku buļļiem, no kuriem iegūst spermu;

21.2.3. to turēšanā tiek ievēroti centra veterinārārsta norādījumi;

21.3. ir izveidota datu bāze (papīra formā vai elektroniski), kurā par katru centra dzīvnieku pieejama šāda informācija:

21.3.1. šķirne, dzimšanas datums un identifikācijas numurs;

21.3.2. veiktie diagnostiskie izmeklējumi, to rezultāti, vakcinācijas, slimību diagnozes un ārstēšana;

21.3.3. spermas iegūšanas datums;

21.3.4. informācija par spermas uzglabāšanu (ja sagatavo saldētu spermu);

21.4. nepiederošu personu iekļūšana sagatavošanas centra spermas iegūšanas, sagatavošanas, uzglabāšanas telpās un dzīvnieku novietnēs ir aizliegta. Apmeklētāji, kuru uzturēšanās sagatavošanas centrā ir atļauta, izpilda centra veterinārārsta norādījumus;

21.5. centrā strādā personāls, kas veic dezinfekcijas procedūras un higiēnas pasākumus, lai novērstu infekcijas slimību izplatību;

21.6. spermu iegūst, apstrādā un uzglabā, nodrošinot, ka tā nenonāk saskarē ar citas izcelsmes spermu.

22. Sagatavošanas centrs:

22.1. atrodas teritorijā, ap kuru 10 kilometru rādiusā ne mazāk kā 30 dienas pirms spermas iegūšanas nav konstatēta saslimšana ar mutes un nagu sērgu;

22.2. ir brīvs no mutes un nagu sērgas ne mazāk kā trīs mēnešus pirms spermas iegūšanas un 30 dienas pēc spermas iegūšanas vai, ja nosūta svaigu spermu, līdz tās nosūtīšanas dienai;

22.3. 30 dienas pirms spermas iegūšanas un 30 dienas pēc spermas iegūšanas vai, ja nosūta svaigu spermu, līdz nosūtīšanas dienai ir brīvs no govju slimībām, par kurām obligāti jāziņo atbilstoši normatīvajiem aktiem par veterinārajām prasībām govju un cūku aprītei.

23. Oficiālais veterinārārsts pārbauda sagatavošanas centru ne retāk kā divas reizes gadā un izvērtē sagatavošanas centra darbības atbilstību šo noteikumu prasībām. Veicot pārbaudes, oficiālais veterinārārsts ievēro personīgo higiēnu, lai nepieļautu infekcijas slimību izplatības draudus.

V. Prasības spermas sagatavošanai

24. Spermu iegūst, apstrādā un uzglabā sagatavošanas centrā vienīgi šim nolūkam paredzētās telpās, kurās ievēro higiēnas pasākumus, lai nepieļautu infekcijas slimību izplatības draudus.

25. Spermu, kas nav iegūta sagatavošanas centrā, var apstrādāt sagatavošanas centrā, ja:

25.1. šādu spermu iegūst no buļļiem, kuriem veikti šo noteikumu 44.punktā minētie diagnostiskie izmeklējumi;

- 25.2. spermas apstrādi veic ar atsevišķiem instrumentiem un instrumentus pēc lietošanas tīra un sterilizē. Spermas apstrāde nenotiek vienlaikus ar tirdzniecībai paredzētās spermas sagatavošanu;
- 25.3. šādu spermu neizmanto tirdzniecībā, tā nenonāk saskarē ar tirdzniecībai paredzēto spermu un netiek uzglabāta kopā ar to;
- 25.4. šādu spermu marķē atšķirīgi no dalībvalstu tirgum paredzētās spermas. Marķējumā norāda, ka sperma nav paredzēta tirdzniecībai.
26. Instrumentus, kas spermas iegūšanas un apstrādes laikā nonāk saskarē ar spermu vai tās donordzīvnieku, pirms lietošanas dezinficē (sterilizē) vai izmanto vienreiz lietojamus instrumentus.
27. Dzīvnieku izcelsmes produkti (ieskaitot piedevas vai atšķaidītājus), ko izmanto spermas apstrādes procesā, nerada risku dzīvnieku veselībai vai to apstrādāšana nerada šādu risku.
28. Spermas uzglabāšanas un transportēšanas konteinerus pirms uzpildīšanas ar kriogēnu dezinficē (sterilizē) vai izmanto vienreiz lietojamus konteinerus.
29. Izmanto tādu kriogēnu, kas pirms tam nav izmantots citiem dzīvnieku izcelsmes produktiem.
30. Katra spermas deva ir marķēta. Marķējumā norāda:
- 30.1. spermas iegūšanas datumu;
- 30.2. donordzīvnieka šķirni un identifikācijas numuru;
- 30.3. centra atzīšanas numuru.
31. Dienests paziņo Eiropas Komisijai un citām dalībvalstīm par dalībvalstu tirgum paredzētās spermas marķējumu, kas atbilst šo noteikumu 30.punktā minētajām prasībām.
32. Ja sagatavošanas centrā uzglabā spermu, uzglabāšanas telpas atbilst šo noteikumu VI nodaļā minētajām prasībām.

VI. Prasības uzglabāšanas centram

33. Uzglabāšanas centrs atbilst šādām atzīšanas prasībām:
- 33.1. centrā uzraudzību veic centra veterinārārsts, kurš ir atbildīgs par uzglabāšanas centra darbības atbilstību šo noteikumu prasībām un kuru dienests pilnvarojis veikt pastāvīgu veterināro uzraudzību;
- 33.2. spermas uzglabāšanas telpas ir viegli tīrāmas un dezinficējamas;
- 33.3. telpas ir izolētas, lai novērstu iespēju dzīvniekiem iekļūt centrā.
34. Uzglabāšanas centrs atbilst šādām uzraudzības prasībām:
- 34.1. ir izveidota datu bāze (papīra formā vai elektroniski) par uzglabāšanas centrā ievesto un no tā izvesto spermu un šīs spermas donordzīvnieka veselības stāvokli spermas iegūšanas laikā. Spermas donordzīvnieka veselības stāvoklis atbilst šo noteikumu prasībām;
- 34.2. oficiālais veterinārārsts ne retāk kā divas reizes gadā pārbauda uzglabāšanas centra darbības atbilstību šo noteikumu prasībām. Veicot pārbaudi, oficiālais veterinārārsts ievēro personīgo higiēnu, lai novērstu infekcijas slimību izplatības draudus;